

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. Γ. ΒΟΓΙΑΤΖΗ

Κατωτέρω δημοσιεύομεν τὴν ἐνώπιον ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου δοθεῖσαν κατὰ τὴν 26 Ἰανουαρίου 1951 εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ΑΣΒΣ ὁμιλίαν τοῦ Προέδρου τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος καὶ βουλευτοῦ Εὐβοίας κ. Γ. Βογιατζῆ, σχετικῶς μὲ τὴν συμβολὴν τῶν Ἑλλήνων Τεχνικῶν εἰς τὴν Ἀνασυγκροτήσιν τῆς Χώρας.

Εἶμαι ἔξαιρετικὰ εὐτυχής, πού μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία σήμερον νὰ ὀμιλήσω εἰς τὴν Ἀνωτ. Σχολὴν τῶν Βιομηχανικῶν Σπουδῶν καὶ νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ τοὺς σπουδαστὰς τῆς Σχολῆς ταύτης. Καὶ εὐχαριστῶ τὴν Διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς διὰ τὴν ἔξαιρετικὴν τιμὴν, πού μοῦ ἔκαμε, νὰ μοῦ παράσχη τὴν πρὸς τοῦτο εὐκαιρίαν.

Σᾶς μεταφέρω τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Τεχνικοῦ Κόσμου τῆς Χώρας, τοῦ ἐνδοσκομένου εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος.

Γνωρίζω τὰς προόδους πού ἔχει ἐπιτελέσει τελευταίως ἡ Σχολὴ αὐτὴ καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ καταβληθῶν καὶ περαιτέρω προσπάθειαι διὰ τὴν μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν αὐτῆς εἰς τὸν καταρτισμὸν στελεχῶν διὰ τὴν Χώραν, στελεχῶν τὰ ὁποῖα θὰ συμβάλουν εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας. Εἰς τὰς προσπάθειαι αὐτὰς σᾶς παρακολουθοῦμεν ἡμεῖς οἱ Τεχνικοί, συμμετέχοντες καὶ εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Σχολῆς δι' ἐνὸς ἐπιλέκτου μέλους τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ πολιτικοῦ μηχανικοῦ κ. Ἀχιλλέως Καρᾶ, διατελέσαντος προέδρου τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Ἐξ ἄλλου, ὁ ἐπίλεκτος καθηγητὴς τῆς Σχολῆς κ. Χρυσόχοῦ μᾶς τιμᾶ διὰ τῆς συνεργασίας του εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐπιστημονικῶν Μεθόδων τοῦ Τ.Ε.Ε.

ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ

Εἶναι πλέον γεγονός ἀναντίρρητον, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία οὐδέποτε θὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ ἀναρρώσῃ καὶ ἡ Χώρα νὰ προσφέρῃ ἓνα καλυπτερόν τοῦ σημερινοῦ καὶ τοῦ προπολεμικοῦ ἀκόμη χαμηλοτάτου ἐπιπέδου διαβιώσεως εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ἐὰν δὲν προχωρήσωμεν εἰς μίαν περαιτέρω σοβαρὰν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας εἰς τὴν Χώραν.

Ἄνευ τῆς ἰδρύσεως τῶν καλουμένων βασικῶν βιομηχανιῶν, οἰαδήποτε ἀνάπτυξις τῆς γεωργίας δὲν θὰ δυνηθῆ ποτὲ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ καθ' ἡμέραν καθιστάμενον δέυτερον δημογραφικὸν πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος, νὰ βελτιώσῃ τὴν ἀνισορροπίαν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς

πλήρη ἀπασχόλησιν τὸν σήμερον ὑποαπασχολούμενον ἐργατικὸν πληθυσμὸν τῆς Χώρας.

Ἡ Ἑλλάς, ὡς γνωστόν, ἐξῆλθε τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς διαφνοστεφανωμένη μὲν ἀλλὰ τελείως σχεδὸν κατεστραμμένη εἰς ὕλικα ἀγαθὰ. Ὁ παραγωγικὸς ἐξοπλισμὸς τῆς ὑπέστη τὴν μεγαλύτεραν καταστροφὴν ἀπὸ οἰανδήποτε ἄλλην εὐρωπαϊκὴν χώραν.

Αἱ ἄμμοσι ὕλικαι ζημίαι, τὰς ὁποίας ὑπέστη ἡ Χώρα μας ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς, ἀναβιβάζονται εἰς ὑπὲρ τὰ 4 δισεκατομ. δολλάρια. Ἐὰν εἰς τὰς καταστροφὰς αὐτὰς προστεθοῦν αἱ νεώτεραι καταστροφαί, τὰς ὁποίας προεκάλεσεν ἡ ἀνταρσία, καθὼς ἐπίσης αἱ ἔμμοσοι ζημίαι, λόγφ τῆς καθυστερήσεως τῆς παραγωγῆς κατὰ τὰς περιόδους αὐτὰς, τότε ἀντιλαμβάνεται κανεὶς εἰς πόσον τεράστια ποσὰ ἀνέρχονται αἱ συνολικαὶ ζημίαι. Δυστυχῶς, ἀπέναντι τῶν καταστροφῶν αὐτῶν τὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος κατακρωθέντα ποσὰ, ἐκ τῶν ἐπανορθώσεων τῶν ἐχθρικῶν Κρατῶν, ὑπῆρξαν ἐλάχιστα.

Διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας εἰς τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ ἔτη προσεφέρθη ἡ συμμαχικὴ βοήθεια κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῆς ΕΜΕΛ, ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῆς UNRRA καὶ ἔπειτα διὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας τοῦ δόγματος Τρούμαν.

Ἀπὸ τοῦ 1948 ἡ Ἑλλάς περιελήφθη καὶ αὐτὴ μεταξὺ τῶν 19 εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, τὰ ὁποία ἀπετέλεσαν τὴν Ὀργάνωσιν Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καὶ τὰ ὁποία ἐχορηματοδοτήθησαν ἀπὸ τὸ Σχῆδιον Μάρσαλ.

Τὸ σχῆδιον τοῦτο οἰκονομικῆς βοηθείας δικαίως χαρακτηρίζεται ὡς ἡ μεγαλύτερα εἰς τὴν ἱστορίαν εἰρηρικὴ χειρονομία, ποὺ ἔκαμε ποτε κράτος, διὰ νὰ βοηθήσῃ οἰκονομικῶς ἄλλους λαοὺς διὰ τὴν ἀνόρθωσιν των.

Εἶναι πράγματι ἄνευ προηγουμένου εἰς τὴν ἱστορίαν, τὴν ἐπαύριον ἐνὸς τόσο καταστρεπτικοῦ πολέμου, ὁ νικητὴς λαὸς νὰ πληρώνη τεράστια ποσὰ διὰ τὴν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν τῶν συμμάχων του καὶ ἀκόμη καὶ τῶν ἠττημένων λαῶν.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ συνολικὴ βοήθεια ὑπελογίσθη εἰς 1186 ἑκατομ. δολλάρια διὰ τὴν τετραετίαν 1948—1952.

Ἡ Χώρα μας ὑπῆρξεν ἡ μόνη ἀπὸ ὅλας τὰς μετεχούσας τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ χώρας τῆς Εὐρώπης, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ κεφάλαια ταῦτα δίδονται ἐντελῶς δωρεάν.

Μέχρι σήμερον ἐδόθησαν κατὰ μέσον ὄρον περίπου 2 δολλάρια ἀπὸ ἓνα ἑκαστον Ἀμερικανῶν πολίτην ἑτησίως, ἐντελῶς δωρεάν, ὡς βοήθεια Μάρσαλ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ὡς ἄνω ἀναφερθὲν ποσόν, τὸ ὁποῖον, δυστυχῶς, μετὰ τὴν τελευταίαν ἔκβασιν τῶν διεθνῶν πραγμάτων δὲν φαίνεται ὅτι θὰ δοθῆ ὀλόκληρον, ὑπῆρξεν ἐν μικρὸν ποσοστὸν τῶν συνολικῶν καταστροφῶν τοῦ παραγωγικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς Χώρας.

Τὸ ἑλληνικὸν οἰκονομικὸν πρόβλημα μεταπολεμικῶς δὲν ἐτέθη καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ τεθῆ ὡς πρόβλημα ἐπαναφορᾶς τῆς οἰκονομίας τοῦ Τόπου καὶ τοῦ ἐπιπέδου διαβιώσεως εἰς τὴν προπολεμικὴν στάθμην.

ΤΟ ΒΙΟΤΙΚΟΝ ΕΠΙΠΕΔΟΝ

Καθιερώθη ἡ ἀρχὴ ὅτι θὰ πρέπει ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία νὰ ὑποστῇ τοιαύτην μεταβολήν, ὥστε νὰ ἀυξηθῇ τὸ πτωχότατον βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ καὶ νὰ θεθοῦν ὀριστικῶς αἱ βάσεις τῆς δυνατότητος τῆς εἰς τὸ μέλλον παρακολουθήσεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀξαναγομένου πληθυσμοῦ τῆς Χώρας καὶ τῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ ἐντεῦθεν ὑπάρχοντος καὶ συνεχῶς ὀξυτέρου καθισταμένου δημογραφικοῦ προβλήματος.

Διὰ νὰ καταστῇ ἀντιληπτὸν τὸ πόσον ὑστερούσαμεν καὶ προπολεμικῶς εἰς τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον ἀπέναντι τῶν ἄλλων χωρῶν ἀναφέρομεν ἐνδεικτικῶς τοὺς ἐπομένους συγκριτικοὺς ἀριθμοὺς.

Τὸ ἀνὰ κεφαλὴν ἐθνικὸν εἰσόδημα εἰς δολλάρια τοῦ 1928 ἦτο :

Διὰ τὴν Ἀγγλίαν	486,2	Διὰ τὴν Σουηδίαν	455,6
» » Ἑλβετίαν	448,2	» » Νορβηγίαν	370,7
» » Γαλλίαν	361,7	» » Δανίαν	342,4
» » Ὁλλανδίαν	314,7	» » Βέλγιον	262,7
» » Ἰρλανδίαν	259,9	» » Αὐστρίαν	164,7
» » Ἰταλίαν	132,5	» » Τουρκίαν	92,3
καὶ » » Ἑλλάδα	78,9		

Τὸ χαμηλὸν αὐτὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ἔχει ὡς ἐπακόλουθον καὶ τὸ ἀνεπαρκέστατον ἡμερομίσθιον τῶν ἐργαζομένων.

Οὕτω αἱ ἀπολαφαὶ τῶν εἰδικευμένων ἐργατῶν κατὰ τὸ 1937 παρουσιάζουν τοὺς ἐξῆς ἀριθμοὺς εἰς δραχμάς δι' ἑβδομαδιαίαν ἐργασίαν :

Ἑνωμένοι Πολιτεῖαι	2787	Γαλλία	2237
Ἑλβετία	1785	Γερμανία	1067
Ἑλλάς	540		

Χαρακτηριστικὴ ἐπίσης εἶναι ἡ ἀνὰ κάτοικον ἡμερησίᾳ κατανάλωσις θερμίδων, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ πάλιν ἡ Ἑλλάς εἶχε τὴν τραγικὴν μοῖραν νὰ εὐρίσκηται τελευταία.

Οὕτω προπολεμικῶς εἴχομεν τοὺς ἐξῆς ἀριθμοὺς διὰ τὰ ἀντίστοιχα Κράτη.

Ἑνωμένοι Πολιτεῖαι	3249	Δανία	3249
Ἰρλανδία	3184	Νορβηγία	3129
Καναδάς	3109	Σουηδία	3052
Γαλλία	3012	Ἀγγλία	3005
Γερμανία	2967	Κάτω Χῶραι	2958
Βέλγιον	2885	Ἑλλάς *	2564

Ἡ οἰκτρὰ κατάστασις διαβιώσεως τῶν Ἑλλήνων, μαζί μὲ τὸ ὀξύτατον δημογραφικὸν πρόβλημα καὶ τὸ μεγάλο παιθητικὸν εἰς τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον, ἐπέβαλλε τὴν ριζικὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ἐφαρμογὴν εὐρέως προγράμματος βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως.

* Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ὑπὸ πολλῶν ἀμφισβητεῖται, θεωρούμενος ἀκόμη χαμηλότερος.

Εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτό, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιδέχεται πλέον συζήτησιν, κατέληξε καὶ ὁ Ὅργανισμὸς Τροφῶν καὶ Γεωργίας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (FAO) εἰς ἐμπεριστατωμένην ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐλληνικῆς καταστάσεως, ὅταν ἀνέφερεν αὐτολεξεί :

«Παρὰ τὴν αὔξησιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ τῶν καλλιεργησίμων ἐκτάσεων, ἡ ὁποία δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀνωτέρου προγράμματος, εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ὑφίσταται τὸ πρόβλημα τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ Χώρα νὰ ἔχῃ περίσσευμα γεωργικῶν χειρῶν, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ παραγωγικῶς. Ὡς ἐκ τούτου, διὰ νὰ ἐξευρεθῇ ἐργασία διὰ τὸν πλεονάζοντα ἀγροτικὸν πληθυσμὸν καὶ δημιουργηθῇ ἀγοραστικὴ δύναμις διὰ τὴν αὐξηθησομένην γεωργικὴν παραγωγὴν, συνιστᾶται ἐν εὐρὺ πρόγραμμα βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως».

Καὶ διὰ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Στεφανοπούλου λεχθὲν εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνισις ἀνήκει πλέον εἰς τὴν σφαῖραν τῶν ὄνειρων μετὰ τὰς περικολὰς τῶν κονδυλίων τῆς ἀνασυγκροτήσεως, θὰ ἤθελα συμπληρώων, νὰ τονίσω ὅτι θὰ πρέπη νὰ γίνῃ ἐθνικὸν πιστεύω, ὅτι μόνον ἐὰν τὸ ὄνειρον αὐτὸ γίνῃ πραγματικότης, τότε ὁ ἐλληνικὸς λαὸς θὰ δυνηθῇ νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἀφορήτου οἰκονομικῆς δυσπραγίας καὶ θὰ ζήσῃ καλυτέρας ἡμέρας.

Αὐτὴ ὑπῆρξεν εἰσαγωγικῶς καὶ εἰς ἀδροτάτας γραμμὰς ἡ κατάστασις τὴν ὁποίαν ἐκλήθη ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, μετὰ τὴν τρομερὰν κατοχὴν, νὰ ἀντιμετωπίσῃ, μὲ κυριωτέρους σκαπανεῖς τοὺς Τεχνικοὺς τῆς Ἑλλάδος.

Ο Ρ Ο Λ Ο Σ Τ Ω Ν Τ Ε Χ Ν Ι Κ Ω Ν

Ἡ μεγάλη οἰκογένεια τῶν Τεχνικῶν, ἡ ὁποία ἐκλήθη νὰ ἀναλάβῃ τὸ βαρὺ ἔργον καὶ τὴν εὐθύνην, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπεράτην τιμὴν, διὰ τὴν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν καὶ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας τοῦ Τόπου, ἀρχίζει ἀπὸ τὸν εἰδικευμένον ἐργάτην καὶ τεχνίτην καὶ φθάνει μέχρι τοῦ μηχανικοῦ, περιλαμβάνουσα τὰ γεωπονικά, δασικά, βιομηχανικά κλπ. παραγωγικά στελέχη τῆς ἐλληνικῆς Οἰκονομίας.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατωτέρων τεχνικῶν στελεχῶν ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἀκόμη ἀνεπαρκῆς διὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν προσπάθειαν. Ὡς γνωστὸν, κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως οἰασδήποτε τεχνικῆς κινήσεως δὲν ἐδημοσιουργήθησαν νέοι τεχνίται εἰς ὅλας τὰς κατηγορίας, ἤτοι μηχανουργοί, οἰκοδόμοι κλπ. Καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ ἀλλὰ καὶ πλείστοι τῶν ὄσων ὑπῆρχον ἐγκατέλειψαν τὸ ἐπάγγελμά των καὶ ἐστράφησαν πρὸς ἄλλας, πλέον προσοδοφόρους, ἀπασχολήσεις διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ζωὴν των.

Κατεβλήθη μία σοβαρὰ προσπάθεια ἐμπλουτισμοῦ τοῦ ἐπαγγέλματος διὰ τῆς ἐπαναλειτουργίας πολλῶν νυκτερινῶν σχολῶν τεχνιτῶν καὶ τῆς δημιουργίας καὶ νέων τοιούτων, καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ εἰς τὰ μεγάλα ἐπαρχιακὰ κέντρα, ἀλλὰ αὕτη δὲν εἶναι ἀκόμη πλήρης. Ἐπίσης καὶ ἡ βιομηχανία ἀλλὰ καὶ οἱ κατασκευασταὶ τῶν διαφόρων κλάδων ἐξεπαίδευσαν εἰς τὴν πρᾶξιν ἱκανὸν ἀριθμὸν τεχνιτῶν πάσης εἰδικότητος.

Χρειάζεται εις τὸν εἰδικὸν αὐτὸν τομέα νὰ καταβληθῆ συστηματικὴ καὶ ὀργανωμένη προσπάθεια. Εἶναι ἀνάγκη ἢ ὅλη εὐθύνη διὰ τὴν προώθησιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ νὰ συγκεντρωθῆ εἰς ἓν Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον νὰ προγραμματίσῃ τὸ ὅλον θέμα καὶ νὰ θέσῃ τὰς βάσεις ἐφαρμογῆς ἑνὸς μακροπρόου προγράμματος.

Δὲν πρέπει νὰ παρίδωμεν τὴν συμβολὴν καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, ἢ ὁποία ἐδημιούργησεν ἱκανὸν ἀριθμὸν, νυκτερινῶν ἰδία, Σχολῶν εἰς τὰς ὁποίας φοιτοῦν χιλιάδες πτωχῶν νέων, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται τὴν ἡμέραν.

Τὸ Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἔχει συντάξῃ ἐμπειροσταταμένην μελέτην, ἢ ὁποία δυστυχῶς ἀκόμη δὲν ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους, ἐπὶ μεγίστη ζημίᾳ τοῦ ὅλου προβλήματος.

Χρησιμώτατον διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τεχνιτῶν εἶναι τὸ ἐφαρμοζόμενον εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας σύστημα τῆς μαθητείας τὸ ὁποῖον, εἰσηγήσει τῆς Ἀποστολῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας, πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῆ καὶ παρ' ἡμῶν.

Ἀπὸ ἀπόψεως ἀνωτέρου τεχνικοῦ προσωπικοῦ, διαθέτομεν σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα 3980 Μηχανικούς, διπλωματούχους Ἀνωτάτων Σχολῶν, μέλη τοῦ Τ.Ε.Ε. Ὡς γνωστὸν, ἅπαντες οἱ ἔχοντες τὸ δικαίωμα ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ μηχανικοῦ καὶ κεκτημένοι τὴν ἐλληνικὴν ἰθαγένειαν εἶναι μέλη τοῦ Τ.Ε.Ε.

Εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν περιλαμβάνονται 317, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι μὲν διπλωματοῦχοι μηχανικοὶ, ἀλλ' ἀσκοῦν τὸ ἐπάγγελμα βάσει εἰδικοῦ νόμου, λόγῳ εἰδικῶν προσόντων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπομηχανικῶν, ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς τῶν ΣΕΡ τοῦ ΕΜΠ καὶ ἰσοτίμων σχολῶν, εἶναι 559.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μὴ μηχανικῶν ἐργοληπτῶν Δημοσίων Ἔργων εἶναι 1700.

Ἐκ τῶν μηχανικῶν, 1980, ἥτοι περίπου τὸ 50ο), εἶναι πολιτικοὶ μηχανικοὶ, 817, ἥτοι τὸ 20ο) περίπου, εἶναι μηχανολόγοι καὶ ἠλεκτρολόγοι, 435, ἥτοι 11ο), ἀρχιτέκτονες, 358, ἥτοι 9ο), τοπογράφοι, 335, ἥτοι 9ο) χημικοὶ μηχανικοὶ, 35 μεταλλειολόγοι καὶ 20 ναυπηγοί.

Εἰς αὐτοὺς τοὺς τεχνικοὺς, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ὑπομηχανικοὺς, τοὺς πρακτικοὺς μηχανικοὺς, τοὺς γεωπόνους, τοὺς δασικοὺς καὶ τὰ βιομηχανικὰ στελέχη, ἐπέτεσεν ὅλον τὸ βάρος διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων Ἀνασυγκροτήσεως.

Ὅττοι ἐρρίφθησαν μὲ πάθος καὶ μὲ ἀνταπόνησιν εἰς τὸν ἀγῶνα, ὡς πρωτοπορία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν καταστροφῶν, ποὺ μᾶς ἐκληροδότησεν ἡ μανία τοῦ πολέμου καὶ τῶν κατακτητῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ξενοδούλων ἀνταρτῶν.

Τὸ ἔργον αὐτὸ ἀνελήφθη μὲ ἐπίγνωσιν τῶν σοβαρωτάτων ὑποχρεώσεων τῶν καὶ ταυτοχρόνως τῆς ἱκανότητός των νὰ προγραμματίσουν, νὰ μελετήσουν, νὰ κατασκευάσουν καὶ νὰ διευθύνουν τὰ ἔργα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θὰ ἠΰξανον τὸν παραγωγικὸν ἐξοπλισμὸν τῆς Χώρας.

Οἱ Ἕλληνες Τεχνικοὶ ἔχουν ἀποδείξει καὶ προπολεμικῶς τὴν ἰκανότητά των διὰ τὸν προγραμματισμὸν, τὴν μελέτην καὶ τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλων ἔργων. ὡς π. χ. τὸ ἔργον τοῦ ἐποικισμοῦ καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως 1 500 000 προσφύγων. Τὰ μεγάλα ἔργα ὁδοποιίας, κατὰ τὰ ὁποῖα κατασκευάσθησαν ἑκατοντάδες χιλιόμετρον ἐθνικῶν ὁδῶν, 2 500 σχολικὰ κτίρια, κατασκευασθέντα ἐντὸς συντομοπάτης χρονικῆς περιόδου, καὶ πλείστα ἄλλα μεγάλα τεχνικὰ ἔργα, ὡς τὰ παραγωγικὰ ἔργα Μακεδονίας, τὰ ὁποῖα δεικνύουν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ τὴν κτηθεῖσαν πείραν κατασκευῆς ἄλλὰ καὶ τὴν ἰκανότητα ὀργάνωσεως αὐτῶν.

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΙ

Δυστυχῶς τὸ Κράτος δὲν ἠδυνήθη νὰ χρησιμοποιήσῃ πλήρως τὸ ἔμφυχον αὐτὸ ὑλικόν, κατὰ τρόπον ὀρθολογικόν καὶ ἀνάλογον μετὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Ἀνασυγκροτήσεως.

Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς κρατικῆς ὀργανώσεως καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς δημιουργίας τῶν καταλλήλων προϋποθέσεων, διὰ τὴν ὑποβοήθησιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, δὲν ἐλήφθησαν τὰ κατάλληλα μέτρα.

Εἰς πολλὰς Ὑπηρεσίας ἐπῆλθε μαρasmus τοῦ ζήλου τῶν τεχνικῶν ἐξ αἰτίας τῆς μισθολογικῆς μεταχειρίσεώς των. Οὕτω, ἐνῶ αἱ ἀπαιτήσεις τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ τῶν ἔργων ἐξήτουν ἀπὸ αὐτοῦς ὑπερεργασίαν καὶ διάθεσιν ὅλων τῶν ψυχικῶν, σωματικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεών των, ἡ οἰκονομικὴ μεταχειρίσις των ἔφθινεν εἰς ἐντελῶς ἀπαράδεκτα ὄρια, ὅταν ἀγαλογισθῆ κανεῖς ὅτι αἱ ἀποδοχαὶ ὑπευθύνων κρατικῶν τεχνικῶν ὀργάνων, διαχειριζομένων τεραστίους τομεῖς ἔργων, ἔφθιναν εἰς τὸ ἥμισυ τῶν ἀποδοχῶν ἐνὸς κοινοῦ τεχνίτου.

Εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἀνετίθεντο ἐκ μέρους τοῦ κράτους σοβαρώτατοι τομεῖς ἔργων ἀνασυγκροτήσεως εἰς ὑπηρεσίας, χωρὶς νὰ διατίθεται εἰς αὐτὰς οὔτε τὸ στοιχειῶδῶς ἀπαραίτητον προσωπικόν.

Οὕτω π.χ. εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Δημοσίων Ἔργων, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει τὸ σοβαρώτερον τμῆμα τῶν ἔργων τῆς ἀνασυγκροτήσεως, δὲν ἐδόθη οὔτε τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὰς προπολεμικὰς κανονικὰς συνθήκας τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων προσωπικόν. Ἐπὶ 581 θέσεων ὀργανικῶν τεχνικῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου τούτου εἶναι κεναὶ ἀκόμη σήμερον αἱ 214, με ἀποτελεσμα ὀλόκληροι περιοχαὶ τοῦ κράτους νὰ εἶναι ἐστερημένοι κειρικῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων.

Διερωτᾶται κανεῖς, διατί συνέβαινον καὶ ἐν πολλοῖς συμβαίνουν ἀκόμη καὶ σήμερον τοιαῦτα στοιχειῶδη σφάλματα, τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουν τὴν ἀνασυγκροτήσιν; Τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ εὔρη τὴν ἐξηγησίαν του, ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ εἰς τὸ ὅτι ἡ κρατικὴ διάρθρωσις καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἡγεσίας, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται διὰ τὰς ἐπὶ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, ἐξακολουθεῖ ἐν πολλοῖς νὰ ἀκολουθῆ τὰς παλαιὰς μεθόδους, ἐνῶ ἐχρειάζετο ριζικὴ ἀλλαγὴ τρόπων σκέψεως καὶ ἐνεργείας καὶ ὀρθολογικὴ ἀναδιάρθρωσις τῆς κρατικῆς μηχανῆς, βάσει τῶν σημερινῶν δεδομένων καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου.

Διὰ τὸ ἕτερον σκέλος τῶν τεχνικῶν, τοὺς κατασκευαστάς, ἐγένετο ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ἀνάλογος μεταχείρισις. Δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ καθιερωθῆ, παρὰ τὰς καταβληθείσας προσπαθείας, ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπαναστάσεως ἢ τῆς δημιουργίας σοβαρῶν καὶ ἰσχυρῶν ἐργοληπτικῶν ὀργανισμῶν, οἱ ὅποιοι, ἀνδρούμενοι καὶ οἰκονομικῶς, νὰ δυνηθοῦν νὰ ἀποδώσουν πολὺ περισσότερα διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἔργων ἀνασυγκροτήσεως.

Ἐξ ἀντιθέτου ἐγκατελείφθησαν καὶ ὅσοι ἦτο δυνατὸν νὰ δημιουργηθοῦν ὑπὸ τὰς ὡς ἄνω προϋποθέσεις, νὰ παλαίουν εἰς ἓνα κύκλον ἀφαντάστου συναγωνισμοῦ, ὁ ὁποῖος τείνει νὰ ἐξουθενώσῃ τοὺς πλείστους ἐξ αὐτῶν. Ἡνάγκασε δὲ πολλοὺς ἐκ τῶν παλαιῶν δεδοκίμασμένων κατασκευαστῶν νὰ παραμένουν ἀμέτοχοι, φοβούμενοι νὰ ἀναλάβουν ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους ἔργα ἀνασυγκροτήσεως.

Δὲν κατορθώθη νὰ καθιερωθῆ τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας ἐργολήπτου καὶ ἐργοδότη, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον δύναται νὰ ἀποβῆ ἐποικοδομητικὸν τῆς κοινῆς προσπαθείας διὰ τὴν ἔντεχρον οἰκονομικὴν καὶ ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων.

Κατὰ τὸν ἰσχύοντα τρόπον ἀναθέσεως τῶν ἔργων παραβλέπεται οὐσιωδῶς ὁ σοβαρώτατος παράγων τῆς ὀργανώσεως, τῆς πείρας, τῆς οἰκονομικῆς ἀντοχῆς καὶ τῆς τεχνικῆς ἰκανότητος τοῦ ἐργολήπτου.

Ἐπίσης παραβλέπεται ὑπὸ τοῦ Κράτους τὸ βασικὸν αἴτημα, ὅτι διὰ τὴν ὀρθολογικὴν ἀντιμετώπισιν τῆς κατασκευῆς τῶν ἔργων πρέπει νὰ συνταχθῆ προηγουμένως πλήρης καὶ ἐνδελεχῆς ἢ μελέτη τοῦ ἔργου. Ἐὰν ἡ μελέτη τοῦ ἔργου εἶναι ἑλλιπής, ἢ μὴ ἀρτία, τότε ἀνακύπτουν σοβαρώτατα συνήθως ζητήματα καὶ ἀντεγκλήσεις μεταξὺ ἐργολήπτου καὶ ἐργοδότη.

Ἐὰν τὸ Κράτος δὲν εἶναι εἰς θέσιν, λόγῳ ἑλλείψεως προσωπικοῦ ἱκανοῦ εἰς ἀριθμὸν καὶ καταλλήλου διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτήν, νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὸ ὡς ἄνω αἴτημα, νὰ ἀναθέτῃ τὰς μελέτας εἰς ἰδιώτας μηχανικούς, ἀμειβομένους ἐπαρκῶς, ὥστε νὰ δημιουργηθοῦν αἱ προϋποθέσεις ἰδρύσεως καὶ εἰς τὴν Χώραν μας σοβαρῶν Γραφείων Μελετῶν, τὰ ὁποῖα νὰ δύναται ἀποκλειστικῶς νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὸν τομέα αὐτὸν τῶν ἔργων.

Τέλος εἰς τὴν καλύτεραν ἀξιοποίησιν τοῦ ἐμφύχου τεχνικοῦ δυναμικοῦ καὶ τῶν διατιθεμένων οἰκονομικῶν μέσων συμβάλλει κατ' ἀπόλυτον προτεραιότητα ὁ προγραμματισμὸς τῶν ἔργων τῆς ἀνασυγκροτήσεως, ὁ ὁποῖος θὰ προβλέπῃ τὴν κατάλληλον ἀξιολόγησιν τῶν ἔργων αὐτῶν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ μεγαλυτέρου διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν ἀποτελέσματος.

Τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι ἐπίσης ἔργον τῶν μηχανικῶν, οἱ ὅποιοι, ἐφωδιασμένοι μὲ τὴν τεχνικὴν σκέψιν καὶ τὴν μεθοδολογίαν, δύνανται, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τοὺς οἰκονομικούς, νὰ καταστρώσουν ἐν ὄψει τῶν δεδομένων τὸ σχέδιον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἠξιοποιεῖ κατὰ τὸ καλύτερον τρόπον τὸ ἐμφύχον δυναμικὸν τῆς Χώρας καὶ τὰς πλουτοπαραγωγικὰς δυνατότητας αὐτῆς.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ἐπὶ τὰς προεκτεθείσας ἀντιξόους συνθήκας οἱ Τεχνικοὶ εἰργάσθησαν

σκληρά, διακινδυνεύσαντες ἐν πολλοῖς καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀκόμη εἰς τὰ βουνὰ καὶ τοὺς κάμπους τῆς Χώρας, διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων τοῦ προγράμματος καὶ τὸν ἐπαναπατρισμὸν τῶν συμμοριοπλήκτων.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Κλασσικὸν παράδειγμα τοῦ τί ἀπέδωσαν οἱ Ἕλληνες Τεχνικοὶ εἰς τὴν ἀνασυγκρότησιν, ἀποτελεῖ τὸ ἐκτελεσθὲν ἔργον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου τῆς Χώρας.

Αἱ καταστροφαί, ἃς ὁ ἔχθρὸς κατέλιπεν ἐπὶ τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου τῆς Ἑλλάδος, ὑπῆρξαν τεράστιαι. Ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἀναφερθῇ ἐνταῦθα τί περιλαμβανέται σχετικῶς ἢ ἐκθεσις τοῦ Ἀρχηγοῦ Κινήσεως καὶ Μεταφορῶν τῶν κατὰ ἑξῆς Βρετανικῶν Δυνάμεων Ἑλλάδος. Αὕτη ἀναφέρει αὐτολεξεί·

«Αἱ ἐν λόγῳ καταστροφαὶ εἶναι ὅλαι σοβαρᾶς μορφῆς καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις θὰ ἀπαιτήσουν πλήρη ἀνοικοδόμησιν ἐκ θεμελίων. Αἱ καταστροφαὶ δὲ αὗται ὑπερβαίνουν τὰς καταστροφάς, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀπηρτοῦντο διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν καταδίωξιν ὑπὸ ἐχθρικοῦ στρατοῦ καὶ φαίνεται νὰ εἶχον ὑπολογισθῇ καὶ σχεδιασθῇ ἐπιμελῶς πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως θέσουν ἐν ἀχρηστία ὀλόκληρον τὸ σύστημα τῶν Κρατικῶν Ἑλληνικῶν Σιδηροδρομῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ὅπερ καὶ ἐπέτυχον νὰ πράξουν».

Οὕτω αἱ μεγάλαι γέφυραι τῶν ΣΕΚ, ἀνοίγματος ἄνω τῶν 40 μέτρων, κατεστράφησαν εἰς ἀναλογίαν 76 ο)ο, αἱ δὲ ἀντίστοιχοι τῶν ΣΠΑΠ εἰς ἀναλογίαν 50 ο)ο.

Ἐπὶ συνολικοῦ μήκους σφραγγῶν τῶν ΣΕΚ 9 γλμ. κατεστράφησαν 30 ο)ο, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἡ σήραγξ τοῦ Μπράλλου μήκους 2 περίπου γλμ.

Αἱ σιδηροτροχιαὶ ἐπὶ μεγάλου μήκους γραμμῶν ἀνετινάχθησαν διὰ δυναμίτιδος. Διὰ τοὺς ΣΕΚ τὸ μήκος τῶν καταστραφειῶν σιδηροτροχιῶν ἀνέρχεται εἰς 327 γλμ., ἥτοι εἰς ποσοστὸν 26 ο)ο τοῦ συνόλου.

Σταθμοί, ἐργοστάσια, ἐγκαταστάσεις ὑδρεύσεως, τηλεφωνικαὶ καὶ τηλεγραφικαὶ ἐγκαταστάσεις κ.λ.π. κατεστράφησαν δι' ἀνατινάξεως ἢ ὑπέστησαν σοβαρὰς ζημίας ἢ ἀπεγνυμώθησαν τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν. Τὸ ποσοστὸν τῶν καταστροφῶν αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 90 ο)ο.

Ἐκ τοῦ ὅλου τμήματος τοῦ σιδηροδρομικοῦ συστήματος τῆς Χώρας ἐκ 2679 γλμ. ἀπέμειναν εἰς κατάστασιν ἐπιτρέπουσαν ἐκμετάλλευσιν μόνον τὰ 670 γλμ.

Ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν ζημιῶν αὐτῶν, τῶν ὀφειλομένων εἰς τὴν πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως περίοδον καὶ μετ' αὐτήν, λόγῳ τοῦ ἀνατραπεπολέμου, προυξηνήθησαν καὶ νέα σοβαρώτατα ζημίαι.

Σήμερον, μετὰ πάροδον πενταετίας, οἱ σιδηροδρομοὶ ἀπεκατεστάθησαν πλήρως καὶ αὐτὸ δι' ἑλληνικῶν τεχνικῶν δυνάμεων, ἐκτὸς τῶν κάτωθι ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐξετέλεσεν ἡ Ἀμερικανικὴ Ἐταιρεία A D.P., ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ σώματος τῶν Ἀμερικανῶν Μηχανικῶν. Αὕτη ἐξετέλεσε τὰς σήραγγας Μπράλλου καὶ Ἀσωποῦ καὶ τὰς γεφύρας Παπαδιάς, Ἀσωποῦ, Μανδρίτσας, Γοργοποτάμου, Γαλλικοῦ, Κουλούρας καὶ Βαρεβαρόβασι.

Εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ τεραστίου αὐτοῦ ἔργου συνέβαλε τὰ μέγιστα ἡ καθ' ἑρωθεῖσα νέα ὀργάνωσις τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ δικτύου. Οὕτω συνεστήθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Μεταφορῶν ἐν εἰδικὸν Συμβούλιον τεχνικοοικονομικοῦ χαρακτῆρος, προεδρευόμενον ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Ὑπουργὸν τῶν Μεταφορῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύοντο ὅλοι οἱ ἀρμόδιοι παράγοντες τῶν σιδηροδρόμων καὶ τοῦ ὑπουργείου, καὶ τὸ ὁποῖον ἔδιδε τελεσιδίκους λύσεις ἐπὶ ὄλων τῶν προβλημάτων.

Ἡ ἐκπόνησις τῶν μελετῶν καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων ΣΕΚ ἀνετέθη εἰς συσταθέντα εἰδικὸν ὄργανισμὸν παρὰ τοῖς ΣΕΚ ὑπὸ τὸν τίτλον «Διεύθυνσις Νέων Ἔργων».

Αἱ δοθεῖσαι λύσεις εἰς τὰ σοβαρώτατα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀνέκυψαν λόγῳ τῶν ἀνωμάλων συνθηκῶν καὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀπαιτουμένων ὑλικῶν ὑπῆρξαν ἀπόρροια ἐνδελεχοῦς μελέτης καὶ ἐφαρμογῆς ὄλων τῶν δυνατῶν τρόπων καὶ μεθόδων.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Τὰ ἔργα κατασκευῆς ὁδῶν, λιμένων καὶ μεγάλων ὑδραυλικῶν καὶ ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων ἀνετέθησαν, τὰ μὲν δύο πρῶτα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Δημοσίων Ἔργων, τὰ δὲ δεύτερα εἰς αὐτὸ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Γεωργίας. Εἰς τοὺς τομεῖς αὐτοὺς ἐπετελέσθη σοβαρὰ ἔργον μὲ ἐλλειπὲς προσωπικὸν καὶ ἀνεπαρκῶς ἀμειβόμενον, ὡς προαναφέραμεν.

Χαρακτηριστικῶς θὰ ἔπρεπε νὰ λεχθῆ, ὅτι τὸ ἐκτεταμένον πρόγραμμα μελέτης καὶ ἐκτελέσεως τῶν λιμενικῶν ἔργων κατεσκευάσθη ἀπὸ τὴν Διεύθυνσιν τῶν Λιμενικῶν Ἔργων τοῦ ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ μεγαλύτερον χρονικὸν διάστημα ὑπηρετοῦν 3 μόνον μηχανικοὶ ἐν συνόλῳ.

Ο ΔΟΠΟΙΙΑ

Ἐστρώθη ἀσφαλτικὸς τάπης ἐπὶ μήκους 770 χλμ., ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῆς Α.Δ.Ρ. κατασκευασθέντων. Κατεσκευάσθησαν 134 γέφυραι καὶ εὐρίσκονται ὑπὸ ἀνακατασκευὴν ἔτεραι 156. Ἀνεκαινίσθησαν πλῆθος σημαντικῶν ὁδικῶν ἀρτηριῶν, π. χ. ἡ ἀρτηρία Λαμίας—Καρπενησίου—Ἀγρινίου, Λαμίας—Βόλου κλπ.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ πρέπη νὰ μὴ ἀντιπαρῆλθωμεν τὰς τελευταίας ἀναγραφείσας ἐπικρίσεις διὰ τὸν τομέα τῆς ὁδοποιίας, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μειώσουν τὴν σημασίαν τοῦ ἐπιτελεσθέντος ἔργου καὶ ἐκ μέρους τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἐκ μέρους τοῦ ἐργοληπτικοῦ κόσμου. Διότι :

α) Ὁ μηχανικὸς ἔξοπλισμὸς εἶχε τεραστίαν μείωσιν τῆς ἀποδόσεώς του ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀπόδοσιν του κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὑπὸ τῶν ἀμερικανικῶν ἐταιρειῶν τῶν ἀντιστοιχῶν ἔργων. Αἱ ἐταιρεῖαι αὗται ἐχρησιμοποίησαν τὰ μηχανήματα καινουργῆ καὶ τὰ παρέδωσαν, χωρὶς τὴν δυνατότητα ἐφοδιασμοῦ των μὲ ἀνταλλακτικά, κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς κακὴν κατάστασιν λειτουργίας.

β) Ἡ κατάτμησις τοῦ προγράμματος εἰς πολλὰ καὶ μικρὰ τμήματα δὲν

υπήρξεν ἔργον τῶν τεχνικῶν, ἀλλὰ τῆς ἡγεσίας, ἢ ὁποῖα καὶ ἐκάστοτε ἐπιβάλλει τὰς ἀπόψεις τῆς.

γ) Εἰς πολλὰς περιπτώσεις αἱ παρατηρηθεῖσαι ἀνωμαλῖαι, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐγκρίσεις ἐκτελέσεως τῶν ἔργων καὶ τὰς σχετικὰς χρηματοδοτήσεις, ἐπέφεραν καθυστερήσεις καὶ αὔξησιν τοῦ κόστους, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ ἐπιρριφθῇ εὐθύνη ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων Τεχνικῶν.

ΛΙΜΕΝΙΚΑ ἜΡΓΑ

Διὰ ταῦτα ἐδαπανήθησαν μέχρι σήμερον ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως, περίπου 190 δισεκ. δραχμῶν καὶ ἐξετελέσθησαν, ἢ ἀποκατάστασις καὶ ὁ πλήρης ἐξοπλισμὸς τοῦ λιμένος Πειραιῶς μετὰ τῶν μονίμων δεξαμενῶν, τῶν σιλοῦ καὶ τῶν ἀποθηκῶν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἑταιρείας S. G.

Ἡ διάνοιξις τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου.

Ἡ διάνοιξις τοῦ αὐλακος τῆς Πρεβέζης.

Κατεσκευάσθησαν οἱ μῶλοι Κύμης, Ναυπλίου, Ἡγουμενίτσας, καὶ Ὑδρας.

Ἦρξαντο ἐπίσης καὶ ἀποπερατοῦνται ἐντὸς ὀλίγου ἐργασίαι ἐπὶ τῶν λιμένων Θεσ/νίκης, Ἡρακλείου Κρήτης, Καρλοβασίου, Κατακόλου κλπ.

ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ἜΡΓΑ

Ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῆς ΥΣΥΕΜ σοβαρὰ ἔργα ἐπὶ τῶν πεδιάδων Σερρῶν, Δράμας, Θεσσαλονίκης, δαπανηθέντος ποσοῦ 100 000 000 000 δραχμ. περίπου.

Ἐξετελέσθησαν ὑδραυλικά ἔργα εἰς Πιερίαν, εἰς Ἀχέροντα καὶ εἰς τὴν πεδιάδα Ἀράχθου—Λούρου.

Ἐξετελέσθησαν πολυσύνθετα ὑδραυλικά ἔργα εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἀξίας 38 000 000 000 δραχμῶν.

Εἰς ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα, ἐκτελεσθέντα ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων, ἀναφέρομεν τὰ τῆς Ἀργολικῆς πεδιάδος, τοῦ Πηνιεοῦ τῆς Ἡλείας, τοῦ Μόρνον καὶ Ἀχελώου καὶ τὰ σπουδαῖα ἔργα τοῦ Σπερχειοῦ, διὰ τὰ ὁποῖα ἐδαπανήθησαν μέχρι σήμερον ὑπὲρ τὰ 27 000 000 000 δραχμῶν.

Τέλος κατεσκευάσθησαν ὑδραυλικά καὶ ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα δευτερευούσης σημασίας, εἰς τοὺς πλείστους νομοὺς τοῦ Κράτους.

Ὑπολογίζεται ὅτι διὰ τῶν ὡς ἄνω ἔργων θὰ προστατευθῶσι συνολικῶς περὶ τὸ 1 800 000 στρέμματα.

Οἱ Τεχνικοὶ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἔχουν θέσει εἰς ἐφαρμογὴν εὐρύτατον πρόγραμμα μελέτης καὶ κατασκευῆς ὑδραυλικῶν καὶ ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων.

Οὕτω, πλὴν τῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων εἰς τὰς πεδιάδας Θεσσαλίας, Σερρῶν καὶ Δράμας, τῶν ἐκτελουμένων μέσῳ τῆς ΥΠΕΜ, ἐκτελοῦνται πλεῖστα ὅσα μικρὰ ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα ἀνά τὴν κεντρικὴν καὶ νότιον Ἑλλάδα.

ΓΕΩΡΓΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ

Ευρισκόμενοι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ὀφείλομεν νὰ τονίσωμεν τὸ σημαντικώτατον ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπετελέσθη ὑπὸ τῶν Τεχνικῶν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης εἰς τὸν τομέα ἰδιαιτέρως τῶν γεωργικῶν βιομηχανιῶν. Διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν θὰ ἐνισχυθῇ μεγάλως ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ.

Οὕτω κατεσκευάσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης πλείστα γαλακτοκομεῖα, οἰνοποιεῖα, κονσερβοποιεῖα, ψυγεῖα, ἐργοστάσια ξηράνσεως γεωργικῶν προϊόντων, ἐργοστάσια κατεργασίας φυτικῶν ἰνῶν, ἐργοστάσια ἀποφλοιώσεως ὀρυζῆς, ὀρυζόμυλοι, ἐργοστάσια παστεριώσεως γάλακτος, πλείστα πρότυπα ἐλαιουργεῖα καὶ ἐν ἐργοστάσιον ζαχαροβιομηχανίας.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ

Ὑπὸ τὰς δυσμενεστέρας τῶν συνθηκῶν, καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐργασίας καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ὕλικῶν, οἱ Τεχνικοὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀνοικοδομήσεως, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν κατασκευαστῶν, κατώρθωσαν νὰ ἐπιτελέσουν σοβαρώτατον ἔργον, ἀνοικοδομοῦντες ὅλα ἐκεῖνα τὰ κτίσματα καὶ λοιπὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἐκρίθησαν ἀπαραίτητα διὰ 700 000 περίπου δυστυχεῖς ὑπάρξεις ἐκ τῶν ζωτικωτέρων δυνάμεων τῆς φυλῆς, αἱ ὁποῖαι ἐξεπατρίσθησαν φεύγουσαι τὴν μαρίαν τῶν κομμουνιστῶν, ἐκτὸς δὲ αὐτῶν καὶ τὰς καταστροφὰς τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς.

Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ὑπῆρξαν πολλαὶ ἐπικρίσεις. Ὅταν ὁμως λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του ὅτι, λόγῳ τῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀκολοιθηθείσης πολιτικῆς, ἀπεφασίσθη ἐκ τοῦ μηδενὸς νὰ δημιουργηθῇ ὀλόκληρος ὑπηρεσία, ἡ ὁποία, ὑπὸ τὴν ἀμείλικτον πίεσιν τῶν πραγμάτων καὶ εἰς τὴν φρίκην τοῦ πολέμου, ἐκαλεῖτο νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἐπείγουσας ἀνάγκας ἐπαναπατρισμοῦ καὶ στεγάσεως, τότε θὰ πρέπη νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι ἐπετελέσθη ἓνα τεράστιον ἔργον.

Οὕτω, ἀπὸ τοῦ 1946 μέχρι σήμερον, ἀπεπερατώθησαν 27 840 νέαι κατοικίαι, εὐρίσκονται δὲ ὑπὸ ἀποπεράτωσιν 13 180. Ὅμοίως ἀπεπερατώθησαν 2000 ἀστικαὶ κατοικίαι μὲ σοβαρὰς βλάβας καὶ 50 000 περίπου μὲ ἐλαφροτέρας τοιαύτας.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἐχορηγήθησαν ὕλικά αὐτοστεγάσεως διὰ τὴν κατασκευὴν, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν Ἑλλήνων τεχνικῶν, οἰκιῶν εἰς 54 000 οἰκογενεῖας τυροπαθῶν καὶ εἰς 25 000 διὰ προσωρινὴν στέγασιν.

Κατεσκευάσθησαν 33 000 δωμάτια διὰ τὴν στέγασιν τῶν ἀνταρτοπλήκτων εἰς τὰ κέντρα ἀσφαλείας.

Κατεσκευάσθησαν πλήρως 961 σχολεῖα καὶ εὐρίσκονται ὑπὸ κατασκευὴν ἔτερα 190.

Ἐμελετήθησαν 200 χιλμ. περίπου σπουδαιωτάτων δασικῶν ὁδῶν καὶ ὁδῶν προσπελάσεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξετελέσθησαν 120 χιλμ.

Κατεσκευάσθη ἐπίσης πλῆθος ὕδραγωγείων μικροτέρας σημασίας, ἐκκλησιῶν κλπ.

ΕΡΓΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΔΡΕΥΣΕΩΣ

Οἱ Τεχνικοὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ὑγιεινῆς ἐξετέλεσαν καὶ ἐκτελοῦν ἐκτεταμένον πρόγραμμα κατασκευῆς νέων καὶ ἐπισκευῆς καὶ ἐλεγκτάσεως ὑπαρχόντων, Νοσοκομείων.

Κατεσκευάσθησαν τὸ Σανατόριον Λαμίας, ὁ Ὑγειονομικὸς Σταθμὸς Νέας Ἰωνίας Βόλου, τὸ Κρατικὸν Νοσοκομεῖον Πειραιῶς, τὸ Ἴπποκράτειον Ἀθηνῶν, τὰ Σανατόρια Ἰωαννίνων, Σπάρτης, Ἀσβεστοχωρίου, κλπ.

Παραλλήλως πρὸς τὸ πρόγραμμα τοῦτο, διὰ τῆς νεοῖδρυθείσης Ὑπηρεσίας τῶν Ὑδρεύσεων ἐπραγματοποιήθη σημαντικὸν ἔργον.

Οὕτω διετέθησαν ὑπὲρ τὰ 330 χλμ. σωλήνων διαφόρων διαμέτρων διὰ τὴν κατασκευὴν νέων καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὑδρεύσεων εἰς ὑπὲρ τὰς 400 Κοινοτήτας.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὀφείλομεν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰ Ὑγειονομικὰ Ἰδρύματα, τὰ κατασκευασθέντα ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολεμικῆς Περιθάλψεως δι' Ἑλλήνων τεχνικῶν.

ΜΙΚΡΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Σοβαρωτάτη συμβολὴ εἰς τὴν ἀνασυγκρότησιν ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας Δήμων καὶ Κοινοτήτων ἐκτέλεσις πλείστον μικρῶν κοινοτικῶν ἔργων εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα.

Διὰ τῆς κατασκευῆς τῶν ἔργων αὐτῶν, εἰς τὰ ὁποῖα συμβάλλουν καὶ οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων διὰ προσωπικῆς ἐργασίας, ἀναμένεται σοβαρὰ αὔξησις τῆς παραγωγῆς καὶ βελτίωσις τῆς ἐν γένει διαβιώσεως εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν.

Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ὀφείλομεν νὰ ἐξάρωμεν καὶ τὸ εἰς εὐρείαν κλίμακα διὰ κεφαλαίων τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ ἐκτελεσθὲν πρόγραμμα, χωματουργικῶν ἰδίᾳ ἔργων, τὸ ὀνομασθὲν «Πρόνοια διὰ τῆς Ἐργασίας».

ΛΟΙΠΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

Ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω λεπτομερέστερον ἀναφερθέντων ἔργων, πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν ἐν εὐρῇ πρόγραμμα ἔργων, ἐκτελεσθὲν ὑπὸ τῶν τεχνικῶν τῶν ἄλλων, μὴ κατ' ἐξοχὴν τεχνικῶν Ὑπουργείων.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης κατεσκευάσασκε καὶ ἐπεσκευάσασκε πολλὰ δικαστικά κτίρια καὶ φυλακὰς εἰς πολλὰς περιφερείας τοῦ Κράτους.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ἐμελέτησε καὶ συνέβαλεν εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν πολλῶν Σχολείων.

Τὰ Στρατιωτικὰ ἐπίσης Ὑπουργεῖα ἐξετέλεσαν, τὸ καθένα εἰς τὸν τομέα του, διὰ τῶν Τεχνικῶν τῶν Ὑπηρεσιῶν, πλῆθος ἔργων.

Ἰδιαιτέρως θὰ πρέπη νὰ τονισθῇ τὸ συντελεσθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀεροπορίας ἔργον διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἀνὰ τὴν Χώραν Ἀεροδρομίων. Οὕτω ἐγένοντο σοβαρὰ ἐργασία βελτιώσεως καὶ ἐλεγκτάσεως εἰς τὰ Ἀεροδρόμια Ἑλληνικοῦ, Ἀραῆου, Ἡρακλείου, Λαρίσης, Μίκρας καὶ Καβουρίου.

Σημαντικὰ ἔργα κατεσκευάσθησαν ἐπίσης ὑπὸ τῶν τεχνικῶν τῶν διαφόρων κρατικῶν καὶ ἡμικρατικῶν Ὄργανισμῶν, ὅπως π. χ. ΟΤΕ κλπ.

Εἰς τὸν τομέα τοῦ Τουρισμοῦ ἐμελετήθη καὶ ἐξρηματοδοτήθη ἡ ἐπι-

σκευή και κατασκευή ξενοδοχείων, ή επίσκευή μουσείων και ό εύπρεπισμός αρχαιολογικών χώρων.

Ι Δ Ι Ω Τ Ι Κ Η Δ Ρ Α Σ Ι Σ

Πέραν τής Κρατικής δραστηριότητος, οί Τεχνικοί συνεργασθέντες μετά τών Έλλήνων βιομηχάνων και βιομηχανικών στελεχών, κατεσκεύασαν πλείστα έργοστάσια, τά όποια έχρηματοδοτήθησαν είτε υπό κεφαλαίων του Σχεδίου Μάρσαλ, είτε υπό ιδιωτικών τοιούτων.

Τέλος οί Τεχνικοί απέδωσαν ένα σημαντικώτατον έργον εις τον τομέα τής ιδιωτικής ανοικοδομήσεως, ή όποια, όταν έφηρμόσθησαν δια του ΚΗ΄ ψηφίσματος, έστω και εν μέρει, τά υπό του Τ.Ε.Ε. υποδειχθέντα μέτρα δια την διευκόλυνσίν της, έλαβεν εις τās μεγάλας πόλεις, και ίδια εις τās Αθήνας, σοβαρωτάτας διαστάσεις. Υπολογίζεται ότι εις μόνην την περιοχην τής Πρωτευούσης έδαπανήθησαν έξ ιδιωτικών κεφαλαίων δια την κατασκευην κατοικιών υπέρ τὸ 1 500 000 000 000 δραχ.

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ι Σ Μ Ο Σ

Περαιόντες τον έντελώς συνοπτικόν άπολογισμόν του έργου τών Τεχνικών δια την άνασυγκρότησιν του Τόπου, δέν θά πρέπει να παραλείψωμεν τὸ σημαντικόν έργον τών Τεχνικών εις τον τομέα του Προγραμματισμού.

Ήδη από τής κατοχής πλείσται Έπιτροπαι ειργάσθησαν εις τούς κόλπους του Τεχνικού Έπιμελητηρίου και έμελέτησαν τὰ προβλήματα τής άνασυγκροτήσεως τής Χώρας εις τούς διαφόρους τομείς, τελειώς άνιδιοτελώς. Αί εργασίαι αύται έχρησίμευσαν μεταξύ τών άλλων και ως βασικά έφόδια τών μεταπολεμικών ελληνικών Κυβερνήσεων, δια την στήριξιν αιτήσεων χρηματοδοτήσεως και την υποστήριξιν τών απαιτήσεων μας από τās Έπανορθώσεις.

Σημαντική εργασία προγραμματισμού έγένετο επίσης εις την Όμοσπονδιάν τών Έλλήνων Τεχνικών και Ειδικών, υπό την προεδριάν του άειμνήστου άκαδημαϊκού και καθηγητού του Πολυτεχνείου Δ Λαμπαδαρίου.

Τέλος αί βάσεις δια τον καταρτισμόν τών προγραμμάτων μας άνεπτύχθησαν δια τής επιπόνου εργασίας πολλών τεχνικών εις τούς κόλπους του Όργανισμού Άνασυγκροτήσεως, έχρησίμευσαν δέ ως βάσις δια τās περαιτέρω εργασίαι τών επί μέρους προγραμμάτων εις την Έπιτροπην Σχεδίου Μάρσαλ και τὸ Άνώτατον Συμβούλιον Άνασυγκροτήσεως και τās άρμοδίαις Υπηρεσίαις του Υπουργείου Συντονισμού.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α Κ Α Ι Π Ρ Ο Ο Π Τ Ι Κ Α Ι

Τοιούτον υπήρξεν εις άδράς γραμμās και περιγραφικώς τὸ έργον τών Έλλήνων Τεχνικών όπερ θά ήτο δυνατόν να είναι, παρά τὰ εμπόδια και τās δυσχερείαις, πολύ σημαντικώτερον εν ειχε γίνει καλύτερα δργάνωσις και καλύτερος προγραμματισμός τής όλης εργασίας. Δυστυχώς τὸ Κράτος παρά την επιδειχθεισαν καλήν θέλησιν, υστέρησε σημαντικώς. Ας μου επιτραπή να ειπω δύο λέξεις δι' εν ζήτημα, τὸ όποιον πολλάκις εις τὸ παρελθόν και τελευταίως άκόμη συνεζητήθη ευρύτατα' τούτο είναι ή άνάλογος χρησιμοποίησις εις τὸ έργον τής άνασυγκροτήσεως τών τεχνικών και τών οικονομο-

λόγων. Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἐδημιουργήθησαν ὀξεῖαι διαφωνίαι, αἱ ὁποῖαι προξένησαν κακόν. Ἄντι τῆς διαιρέσεως καὶ τῶν διαφωνιῶν **εἶναι ἐνδε-
δειγμένη ἡ σύνθεσις καὶ συνένωσις** ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῶν προσπαθειῶν ὅλων ὅσοι δύνανται νὰ συμβάλουν εἰς τὸν κοινὸν σκοπὸν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἐξυ-
πηρέτησις τοῦ λαοῦ διὰ τῆς ἀνυψώσεως τῶν ὄρων διαβιώσεώς του. Ἐκ τοῦ
ὅτι ἡ ἀνασυγκρότησις ἔχει ὡς τελικὸν σκοπὸν τὴν ἀνύψωσιν τῆς στάθμης
διαβιώσεως τοῦ λαοῦ, ἐν δηλαδὴ οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα, ἐξ αὐτοῦ καὶ μό-
νον καταδεικνύεται ὅτι εἶναι ἔργον εἰς τὸ ὅποιον ἔχουν τὴν θέσιν των οἱ
οἰκονομολόγοι. Ἐξ ἄλλου, δεδομένου ὅτι τὸ οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα θὰ
προέλθῃ διὰ τῆς ἀξιοποήσεως καὶ τῆς ἀναλόγου ἐκμεταλλεύσεως τῶν πλου-
τοπαραγωγικῶν πηγῶν, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν τεχνικῶν καὶ τῆς τεχνο-
λογίας, καθίσταται ἀμέσως ἀντιληπτόν, ὅτι κύριον καὶ πρωταρχικὸν ρόλον
παίξουν οἱ Τεχνικοί.

Δὲν ζητοῦν οἱ Τεχνικοί νὰ ὑφαρπάσουν τὴν ἡγεσίαν ἢ νὰ ἐπιβάλλουν
τὴν τάξιν των εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Τὴν ἡγεσίαν εἰς τὰ δημοκρατικά
κράτη θὰ τὴν ἐπιβάλλῃ ὁ κυρίαρχος λαὸς μὲ τὰ δικά του κριτήρια.

Ζητοῦν ὅμως οἱ Τεχνικοί, καὶ ἔχουν καὶ δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν εἰς
τοῦτο, νὰ μὴ τοὺς παρεμβάλλωνται ἐμπόδια εἰς τὸ ἔργον των, τὸ ὅποιον εἶναι
τὸ κατ' ἐξοχὴν δημιουργικὸν ἔργον καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου κατὰ κύριον λόγον
δύναται νὰ στηριχθῇ ἡ εὐημερία τῆς ἀνθρωπότητος.

Ζητοῦν ἐπίσης, ὅπως εἰς τὸν τομέα των τοὺς παρασχεθῇ πλήρης πρωτο-
βουλία, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἀποδώσουν τὸ maximum τοῦ ὠφελίμου ἔργου.

Οὕτω σήμερον, λ. χ., λόγῳ κακῆς ὀργανώσεως, ἡ ἀπόδοσις τοῦ εἰς ἔργα-
σίαν δυναμικοῦ τῆς Χώρας εἶναι ἐλαχίστη, μὴ ὑπερβαίνουσα τὸ 10—15 ο/ο
τῆς δυνατῆς, κατὰ τὰς ὑγειεῖς ἀντιλήψεις, ἀποδόσεως. Οἱ Τεχνικοί δύνανται,
ἐὰν τοὺς δοθῇ ἡ ἀνάλογος πρωτοβουλία, νὰ πολλαπλασιάσουν τὸ ποσοστὸν
τοῦτο τῆς ἀποδόσεως ἐντὸς βραχείου χρονικοῦ διαστήματος.

Ἐχει πλέον ἀναγνωρισθῆ διενθῶς, ὅτι οἱ Τεχνικοί, διὰ καταλλήλου ἐμ-
πλουτισμοῦ τῶν γνώσεών των, δύνανται, καλύτερον ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλον
κοινωνικὸν παράγοντα, νὰ ὀργανώσουν καὶ νὰ διευθύνουν τὰς προσπάθειάς διὰ
τὴν ἐξύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν λαῶν, διότι ἔχουν τὸ μεγάλο προ-
σόν τῆς τεχνικῆς σκέψεως καὶ μεθοδολογίας.

Ὁ Τεχνικὸς αἰσθάνεται περισσότερον παντὸς ἄλλου τὸ αἶσθημα τῆς εὐ-
θύνης ἀπέναντι τῆς κοινωνίας, διότι τὰ ἔργα του εἶναι ὁρατὰ καὶ ὑπόκεινται
εἰς τὴν εὐκόλον κριτικὴν οἰουδήποτε. Ὁ Herbert Hoover, τῶς Πρόεδρος
τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἔλεγε τελευταίως διὰ τοὺς τεχνικοὺς ἐν συγκρίσει
πρὸς τοὺς ἄλλους κοινωνικοὺς παράγοντας : «Τὰ ἔργα τῶν μηχανικῶν εὐρί-
σκονται εἰς τὸ καθαρὸν φῶς, ὅπου ὅλοι δύνανται νὰ τὰ δοῦν. Ὁ μηχανικὸς
δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν εὐθύνην διὰ τὴν κατασκευὴν των. Τὰ λάθη τῶν
ιατρῶν εἶναι θαμμένα μέσα εἰς τοὺς τάφους. Οἱ ἐκλογεῖς ξεχνοῦν, ὅταν ὁ πο-
λιτικὸς ἀλλάξῃ τὰ ἀφαθητικὰ ὀνόματα τῶν ἀποτυχόντων προγραμμάτων του.
Οἱ νομικοὶ δύνανται νὰ αἰτιῶνται τὸν δικαστὴν ἢ τοὺς ἐνόρχους. Ὁ μηχα-
νικὸς, ἀντίθετα ἀπὸ τὸν κληρικόν, δὲν δύναται νὰ κατηγορῇ διὰ τὰ σφάλ-
ματά του τὸν διάβολον».